

A KIVÉGZÉSEK SZÖRNYŰ TÖRTÉNETE

Dokumentumfilm, készült 1979-ben.

Rendező: Narrátor: Kogawa

1975. január 19-én Utah állam /USA/ egyik börtömében 5 lövéssel kivégezték Dairing Gilmore-t. Ez az öt lövés az egész világ közvéleményét felrázta.

Napjainkban, amikor a legkülönbözőbb nemzetközi fórumokon neves tudósok és politikus emelnek szót az emberi jogok védelmében, felmerül a kérdés, hogy az államnak, mint erőszakszervezetnek joga van-e emberi életet törvényes keretek között kioltani?

Mióta az emberi társadalmakban létrejött az állam, mint hatalmi szervezet, azóta vitatott téma, hogy joga van-e az embernek, halálos ítélet címén másik ~~z~~ embert megölnie.

Az állam, mint erőszakszervezet, a halálos ítélet gyakorlása révén igyekszik polgárait, hatalma védelmében elrettenteni. A történelem minden szakaszában, a Föld minden pontján, minden társadalomban létjogosultságot teremtettek a halálos ítéletnek.

Ez a dokumentum-film történelmi sorrendben igyekszik bemutatni a halálos ítéletek, a kivégzések szerepét az emberi társadalomban.

A primitív társadalmakban a leggyakoribb volt a hadifoglyok és rabszolgák kivégzése volt a leggyakoribb. Ismeretes, hogy ezeket nem vették ember számba, tulajdonban lévő dolognak tekintették. Ezeknek az embereknek a megölése legtöbbször nem is halálos ítélet alapján ment végbe, inkább az embereknek az ölés iránti kíváncsiságát volt hivatva kielégíteni.

A jelenetben látható kollektív gyilkolás - lincselés-tárgya egy olyan ember, aki a közösség a társadalom békéjét, rendjét háborgatta, ezért végeznek vele kollektíven.

Ez a cselekmény a közösség tagjainak az elrettentésére is szolgál.

A régi kínai kivégzési mód az egykorú kivégzések között is a legkegyetlenebb volt. A kivégzés lényegében egy kínzási folyamat. Az elítélt szemét kiszúrják, fülét levágják, nyelvét kivágják, belső részeit egyenként távolítják el. A szempont, hogy az elítélt minél tovább szenvedjen a halál beálltáig. A történelem feljegyezte, hogy egy időben ennek a kivégzésnek a vezetője egy nő volt, aki rendszerint az asszonyok házában végezte ezt a munkáját.

Japánban is számos változatát "művelték" a kivégzésnek, különösen Tokugawa Ieyasu sógun korától kezdve. Ebben a korban élt Yamada, a híres hóhér, akinek leszármazottai nemzedékeken keresztül töltötték be ezt a tisztet az uralkodó mellett. Yamada Asaemon a lefejezésben jeleskedett, ezért is maradt meg, mint Nyakvágó Asaemon a történelem lapjain.

A Muromachi-korszakban a kivégzésekben jelentős szerepe volt a bosszúnak és az elrettentésnek.

Az emberi társadalomban, a szellem felemelkedése magával hozta más oldalról a kivégzésekben is a kegyetlenség fokozódását. Japánban a keresztények üldözése idején gyakori volt a tengerparton, a fejjel lefelé történő keresztrefeszítés. A daimyok mondhatni, versengtek a kegyetlenségben. Egyes feljegyzések szerint volt olyan keresztrefeszített, aki 8 nappal a felfeszítés után fulladt meg az ár-ápálytól.

A Kamakura-korszakból való ez a kép, amelyen a kivégzők, hangos ordítások közepette dárdával szurkálták az elítélteket, akiket haláluk után még három napig a keresztben hagytak közszemlére.

Az államhatalom, mint erőszakszervezet, minden társadalomban és minden korban hatalma megszilárdításának eszközeként alkalmazta a halálbüntetést. A rendszer ellenségei vagy a társadalom ellen súlyosan vétők nem kerülhették el a különféle kivégzési módokat. Ilyen példákra minden hatalomnak nap mint nap szüksége volt.

Ennek a kivégzési módnak a történetét William Andrew jegyezte fel. Angliában, a hanyatt fektetett, mezítelen halálraítélt hasára 100 font súlyú köveket raktak minaddig, míg az ki nem szenvedett alattuk. A kép egy nő kivégzését mutatja. 1776-ban volt egy elítélt, aki 400 fontig bírta a terhelést.

Európában elterjedt kivégző eszköz volt a "vasszűz". A kinyitható, befeléálló szögekkel ellátott, belül üreges vasbába beállították az elítéltet és rácsukták a fedelet.

Ezt és hasonló kínzó és kivégző eszközök számos európai múzeumban ma is láthatóak.

A vasszűzet Hódító Vilmos hozta magával Normandiából.

Az emberiség megnyilvánulása volt az a körülmény, amely a társadalmilag elengedhetetlen kivégzéseket igyekezett "emberségesebbé" tenni. A biztos és viszonylag fájdalommentes kivégzési módként elterjedt a lefejezés és a felakasztás.

Egyes európai országokban a kivégzést igyekeztek látványos szertartásként lebonyolítani. Az uralkodók mindig súlyt fektettek arra, hogy a nevesebb elítélteket nagy tömegek lássák meghalni. Vannak feljegyzések, amelyek 10,000 ember jelenlétét örökítették meg.

Voltak főúri körök, amelyek bálozás közben, szalonjaikban végeztették ki áldozataikat, hogy unalmukat ezzel űzzék el.

J.I.Guilottine, francia anatómus lefejezőgépét 1793-tól használják Franciaországban. A francia forradalomban XVI. Lajost, Mária Antoinette-et és sok főurat, sőt végül a forradalom vezéreit is guilottin-nal végezték ki.

/Francia szöveg/

/Japán dal/

/Néma film jelenetek/

Nézzük a továbbiakban, hogy mit tett a XX. század embere az emberséges kivégzések érdekében?

Az USA-beli Nevada állam példája, a 60-as évek végéről. A kivégzést kamrában, gázzal hajtják végre. Oriental green nevű cian-vegyület pasztilláját foszforsavba dobják, és az így keletkező gáz megöli a székbe kötözött elítéltet, 7-8 perc alatt. Allitólág a legfájdalommentesebb mód.

A következő a New-York államban rendszeresített villamosszék. A vasszékbe fején, karján, lábán megbilincselte elítélt fejébe 2-3,000 voltos áramot vezetnek. A halálos ítéletet 20 ember hajtja végre. Adott jelre mindenki bekapcsol egy kapcsolót, de senki se tudja, melyiken megy az áram.

Allitólág ez is fájdalommentes kivégzési mód, de vajon ki tudja ezt megmondani?

A képsorok egy majmon végrehajtott kísérletet mutatnak.

A kivégzés egyes országokban mindennapi tevékenység. Bűnözők, kémek stb. kivégzése legtöbbször a nyilvánosság bevonása nélkül történik.

Nem kissé ellentmondásos az a körülmény, hogy amíg az államok létük érdekében szükségesnek tartják a kivégzések gyakorlatát, a legkülönbélebb nemzetközi fórumokon az emberi jogok sérthetetlenségéért is sikraszállnak.

A vesztés háboruk életbemaradt vezetői felett hadbíróóságok ítélik, életükért élettel fizettetnek.

A halálraítéltek egyik gyűjtőhelye Japánban a Sendai-i fogház. Az igazságügyi minisztérium engedélyével volt alkalmunk kameránkkal meglátogatni azt a helyet, ahol a kivégzéseket is végrehajtják.

A megszokott börtön-élet keretei között töltik napja-

ika~~z~~ azok, akiknek halálos ítéletét már kegyelem útján életfogytiglanra változtatták, együtt azokkal, akik naponta várják sorsuk hovaforulását.

A kivégzéseket mindig reggel, 10 óra előtt hajtják végre. Aki megérte a 10 órát, az megkönnyebbül, hogy egy nappal meghoszszabodott az élete.

Egy afrikai ország életéből. A politikai helyzet rendkívül kusza, guerillák és kormányhű csapatok háborúznak. A képek egy elfogott guerilla-csoport sorsát örökitik meg.

A kivégzés módja kalapács vagy mérge, mert még a lőszert is sajnálják tőlük.

Ismét Sendai. Egy kivégzés, akasztás végrehajtása.

Egy nyugalmazott fegyházigazgató, Oszakából.

Tamai úr elmonjda, hogy már nem dolgozik. Szolgálatá ideje alatt 46 embert végeztek ki. Ma is és mindennap visszagondol ezekre a szerencsétlenekre és imádkozik a lelki üdvösségükért.

Az elítélteket kivégzés előtt megvizsgálják, hogy testi-
leg és lelkiileg alkalmasak-e a kivégzésre? A vizsgálat eredményét jelentik a miniszternek, ennek alapján hagyja jóvá a miniszter az ítélet végrehajtását, meghatározva a kivégzés időpontját.

A kivégzés napján az elítéltet felekezete szerint elbúcsuztatják. A fegyintézet mintegy 10 alkalmazottja kíséri el. A kivégzésnél jelen van egy bíró is.

Japánban nincs 13 lépcső a vesztőhelyhez. A kivégzés szobában történik, az elítélt holtteste egy szinttel lejjebb kerül ahol az orvosok vizsgálják meg.

Hollandia. /hollandul készül interjú, járókelőkkel./
Jogos-e megölni azt, aki ölt? - Jogos-e a halálos ítélet? - Nem, nem az embereket kell kiirtani, ~~hanem~~ hanem a bűnt. A kivégzés nem jogos. - Ember nem veheti el másik életét! - Ha nincs halálbüntetés, mivel lehet egyes embereket megfékezni?

---- Fennmarad a kérdés: ha az élet szent és sérthetetlen, jogos -e mindez?